

Pred Východnou markou

Protireformačné tradície v Rakúsku

Názorový terén moderného Rakúska do značnej miery vzišiel z procesu budovania štátu, ktorý sa začal v sedemnástom storočí: z pokusu, ktorý zanechal dedičstvo mýtov, zvykov a zložitých pocitov, aké naďalej formujú ľudové postoje. Základom tejto kampane bol boj proti cudzím i domácim nepriateľom Habsburgovcov: proti Turkom a protestantom. Na bojovom poli dynastia zápasila s Otomanskou ríšou a rímskokatolíckej cirkvi zatiaľ zverila úlohu zaviesť náboženskú a kultúrnu jednotu aj do najvzdialenejších častí monarchie: do Čiech, na Moravu a na dedičné územia Habsburgovcov. Takto postupne vzniklo to, čo Charles Ingrao výstižne označil ako „stupňovaný proces perzekúcie“.¹ V rámci neho prebiehalo vyvlastňovanie protestantských kostolov a majetkov, vyhánanie protestantských kazateľov a učiteľov, pálenie kacírskych kníh a indoktrinácia obyvateľstva prostredníctvom militantných mníšskych rádov. Katolícka cirkev sa zároveň usilovala urobiť na masy dojem: budovala nové baziliky, kláštory a paláce a vnášala náboženský obsah do umenia a architektúry. Navyše podporovala devocionálne obrady, sviatostné púte a opakovane zdôrazňovala význam kultu Panny Márie.²

Keďže celé provincie územia, ktoré dnes poznáme ako Rakúsku republiku, boli už vtedy vyše storočia luteránske alebo kalvínske, protireformácia mala ničivý emocionálny dosah na život nespočetných jednotlivcov. V očiach úradov bol každý